

Трајно пуномоћје (финансијско)

Планирање унапред за будуће финансијске и правне одлуке

Enduring Power of Attorney (Financial) - Serbian

Шта је трајно пуномоћје (финансијско) и како оперише?

Трајно пуномоћје (финансијско) је правни документ којим особа (давалац пуномоћја) може дати другој особи (пуномоћнику) законско право да доноси финансијске и правне одлуке у њено име. То може да укључи вођење послова као што су банковне ствари, управљање имовином и плаћање рачуна.

‘Трајно’ значи да се ово право наставља (траје) чак и када особа није у стању да за себе доноси ове врсте одлука, због несрећног случаја или болести која је довела до неспособности било привремене или трајне.

Право се остварује тако што се попуни формулар ‘*Enduring Power of Attorney (Financial) form*,’ чиме се даје пуномоћје особи коју давалац изабере. Формулар мора да буде потписан у присуству сведока.

У формулару може да се одреди када право ступа на снагу, као и да се поставе услови на одлуке које пуномоћник може да доноси.

Пуномоћник се слаже тако што потписује део у формулару који се односи на прихватање.

Одлуке које доноси пуномоћник имају исту правну снагу као да их је донео сам давалац пуномоћја.

Зашто некеме дати пуномоћје?

Служба јавног заступника (Office of the Public Advocate, ОРА) препоручује да свако старији од 18 година треба да постави пуномоћника кроз трајно пуномоћје (финансијског). То је једини начин на који особа може имати контролу над тиме ко ће у њено име доносити одлуке када то не буде више у стању сама да уради.

Особа може трајно да изгуби способност доношења одлука - нпр. у случају деменције или због повреде мозга у саобраћајној несрећи - или привремено, због губљења свести као резултат болести или несрећног случаја.

Какве одлуке може пуномоћник да доноси?

Пуномоћник са трајним пуномоћјем (финансијским) може да доноси исте финансијске и правне одлуке као што би их дотична особа направила за себе да је то у стању да учини. Трајно пуномоћје не може да се користи за одлуке у вези са лечењем или свакодневним животом дотичне особе, нпр. где особа треба да живи.

На формулару за постављање пуномоћника, давалац пуномоћја може да стави ограничење или постави услове у вези са тим како жели да пуномоћник извршава своје одговорности.

Ко може да постави пуномоћника?

Свако може да постави пуномоћника, ако је старији од 18 година и има ‘способност’ да то учини.

Шта је ‘способност’?

Имати ‘способност’ значи бити у стању расуђивати што значи:

- разумети
- запамтити
- веровати
- оценити (пратити), и
- схватити значајне информације

Давалац пуномоћја треба да буде у стању да разуме:

- овлашћења која даје пуномоћнику, укључујући било каква ограничења или услове које поставља по питању овлашћења
- када пуномоћник има право да користи права из овлашћења
- да док као давалац овлашћења има ‘способност’, може да опозове овлашћење
- да ће овлашћење још увек бити на снази ако (давалац) изгуби способност да доноси правне и финансијске одлуке
- да када (давалац) изгуби ‘способност’, неће моћи да надзире коришћење датих овлашћења

Давалац би такође требало да има извесно знање о природи и опсегу свог финансијског иметка.

Ако давалац нема ‘способност’ а потребан је неко да води рачуна о финансијским и правним стварима, ‘Guardianship List’ при трибуналу (Victorian Civil and Administrative Tribunal) може за особу да постави администратора да доноси

финансијске и правне одлуке. За даље информације, погледај ОРА информативни памфлет 'Постављање администратора'.

Бирање пуномоћника

Пуномоћник мора да буде старији од 18 година и мора да има 'способност' да буде пуномоћник. Давалац пуномоћја може да постави било коју особу или организацију за пуномоћника, ако се они слажу да прихвате ту улогу. Пуномоћник треба да буде неко коме давалац може да повери вођење послова на начин који ће бити у најбољем интересу даваоца.

Давалац може да одлучи да постави више него једног пуномоћника и може да одлучи која ће овлашћења они имати. То може да буде:

- да раде заједно, тј. они морају заједно да доносе одлуке
- заједно и одвојено, тј. могу да доносе одлуке заједно или независно један од другог.

Може такође да буде постављен алтернативни пуномоћник. Алтернативни пуномоћник може да доноси одлуке у име првог/оригиналног пуномоћника када овај није у стању да врши своју дужност.

Пуномоћник мора у писменој форми да прихвати постављење.

Одговорности пуномоћника

Пуномоћник мора:

- да поступа у најбољем интересу даваоца пуномоћја
- кад год је могуће да доноси одлуке као што би их донео давалац пуномоћја
- да води уредну евиденцију о пословима и трансакцијама обављеним под овлашћењем
- да избегава ситуације где би постојао сукоб интереса
- да имовину и новац даваоца пуномоћја, држи одвојено од своје имовине/новца

Када давалац пуномоћја умре, трајно пуномоћје престаје.

Да ли пуномоћник треба да буде плаћен?

Давалац пуномоћја не треба да плаћа пуномоћника, осим ако је за пуномоћника поставио професионално лице или организацију.

Како се прави трајно пуномоћје (финансијско)?

Трајно пуномоћје (финансијско) се лако прави. Не мора да га припреми адвокат, мада ако особа има комплексне финансијске и правне послове, савет адвоката би био користан.

Давалац пуномоћја мора да попуни формулар да постави пуномоћника и мора да га потпише у присуству сведока који морају бити сигурни да давалац зна шта ради (има 'способност'). Постоје ограничења по питању ко може да буде сведок. Ако постоје недоумице у вези 'способности' даваоца, требало би да се обави независна лекарска процена.

Формулари за пуномоћје могу се наћи на www.publicadvocate.vic.gov.au као и у већини продавница новина ина местима где се могу узети правне ствари/формулари.

Алтернативно, комплет за сачињавање пуномоћја (*Take Control – a kit for making powers of attorney and guardianship*) на располагању је на www.publicadvocate.vic.gov.au или за исти можете позвати 1300 309 337. Наруџбине у већем броју могу се направити преко www.legalaid.vic.gov.au или контактирањем Victoria Legal Aid.

Шта ако се давалац пуномоћја предомисли?

Давалац пуномоћја може да поништи (опозове) пуномоћје у било ком тренутку, све док разуме природу и ефекте опозива. Давалац пуномоћја може да опозове пуномоћје тако што ће рећи пуномоћнику да је овлашћење повучено, или ће уништити документ/трајно пуномоћје и све копије.

ОРА предлаже да давалац такође попуни формулар за опозив (*Revocation of Enduring Power of Attorney*) и достави копију пуномоћнику. Овај формулар се може добити од ОРА.

Заштитне мере

Формулар за постављење пуномоћника не мора да буде регистрован и не мора нигде да се шаље. Давалац пуномоћја треба да чува формулар на сигурном месту и да пуномоћнику достави оверену копију.

Ако пуномоћник не поступа у најбољем интересу даваоца пуномоћја, и давалац није више у стању да опозове пуномоћје (финансијско), VCAT може да опозове или да суспендује трајно пуномоћје. Било ко, ко је искрено заинтересован за добробит даваоца, може да тражи од трибунала (VCAT) да размотри деловање пуномоћника.

VCAT има службу за хитне случајеве (24 сата) и може да постави администратора да доноси финансијске и правне одлуке, ако је пуномоћје поништено.

Даље информације

Даље савете и информације у вези са пуномоћјем и улогом пуномоћника, можете добити од:

- ОРА
- VCAT
- друштвених правних центара
- адвоката
- Victoria Legal Aid.